

Profesor dr hab. Anna Karwińska,
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

**Plan strategiczny
dla
Strategii Rozwoju Krakowa**

**w zakresie
obszaru strategicznego *Jakość Życia*
(*Smart Living*)**

Kraków

13 czerwca 2014

1. OPIS WARSZTATÓW W ZAKRESIE OBSZARU STRATEGICZNEGO JAKOŚĆ ŻYCIA (SMART LIVING)	3
1.1. Sposób zorganizowania warsztatów	3
1.2. Plan spotkań	3
2. OBSZARY PROBLEMOWE - MATRYCE	5
2.1. Problem niedostatku dobrej jakości przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa.	5
2.2. Niski udział gminy w zasobie gruntów i lokali wpływający na niski poziom ładu przestrzennego w mieście	8
2.3. Problem niewystarczającego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Krakowa	11
2.4. Niedostateczne wykorzystanie zasobów przestrzeni czasu wolnego oraz niski udział inicjatyw społecznych w tym zakresie	14
2.5. Zagrożenie wykluczeniem społecznym starzejących się mieszkańców Krakowa	17
2.6. Niedostateczne rozwinięta oferta edukacji pozaszkolnej	20
3. SZANSE I ZAGROŻENIA W OBSZARZE SMART LIVING	22
4. PROJEKTY KLUCZOWE	24
4.1. Wzrost ilościowy i jakościowy przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa.	24
4.2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i mieszkanki Krakowa	26
4.3. Zagrożenie wykluczeniem społecznym starzejących się mieszkańców Krakowa.	28

1. Opis warsztatów w zakresie obszaru strategicznego *Jakość Życia (smart living)*

1.1. Sposób zorganizowania warsztatów

Warsztaty strategiczne przeprowadzono według zaproponowanej w „Metodyce prac w zespołach obszarowych w procesie aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa do 2030 roku” (dalej: *Metodyka*) formuły w dniach 26 i 28 maja 2014 r. w sali 303 Urzędu Miasta Krakowa. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele i przedstawicielki krakowskich organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy miasta. W celu rozpowszechnienia informacji posłużono się listami wysyłkowymi Urzędu Miasta w Krakowie oraz, niezależnie, listą adresową organizacji BIS (Biura Inicjatyw Społecznej).

Uzupełnieniem warsztatów było dodatkowe spotkanie warsztatowe zorganizowane z myślą o studentach i studentkach krakowskich uczelni. Warsztat ten przeprowadzono w dniu 11. czerwca 2014 r. Na terenie UEK w Krakowie. Spotkanie miało charakter jednorazowy, stąd zdecydowano o jego wydłużeniu - sesja warsztatowa zaplanowano na 3 godziny (17.00-20.00). Informację o warsztatach przekazano za pośrednictwem stron internetowych i serwisów społecznościowych.

1.2. Plan spotkań

W trakcie obu spotkań warsztatowych Moderatorzy (2 os) przedstawili, krótką 15 min. prezentację przedstawiającą założenia oraz czynniki SMART CITY w odniesieniu do aktualizowanej Strategii Rozwoju Krakowa (dalej: *Strategia*). Za Strategią przyjęto także, że jakość życia (*smart living*) wymaga:

„miasta inteligentnego, zapewniającego swoim mieszkańcom przyjazne miejsce do życia, w szczególności przez zapewnienie szerokiego dostępu do usług publicznych, infrastruktury technicznej i społecznej, wysokiego poziomu bezpieczeństwa oraz dzięki odpowiedniej ofercie kulturalno-rozrywkowej, a także dbałości o stan środowiska naturalnego oraz tereny zielone”

W związku z przyjętą *Metodyką Uczestnikom Warsztatu* zaproponowano potencjalne obszary problemowe związane z następującymi zagadnieniami:

- *Wysoka jakość przestrzeni publicznych*
- *Przyjazne środowiska zamieszkania*
- *Różnorodna i atrakcyjna oferta kulturalna i czasu wolnego*
- *Wysoka jakość edukacji*
- *Wysokie poczucie bezpieczeństwa publicznego*
- *Powszechna dostępność usług publicznych (zdrowie, opieka społ., itp)*

Po wprowadzeniu dot. metodyki pracy nad drzewem problemu przystępowano do pracy w grupach. Uczestnicy i uczestniczki warsztatów podzielili się na zespoły pracujące nad wybranymi zagadnieniami (w przypadku cyklu warsztatów oraz warsztatu uzupełniającego sformowano sześć grup warsztatowych liczących od 3 do 8 członków).

W trakcie I części warsztatu (26.05) opracowano drzewa problemów (6 szt.) oraz zaprezentowano je pozostałym uczestnikom warsztatów, a w trakcie II części (28.05) kontynuowano pracę w grupach warsztatowych w oparciu o drzewo celu. Drugą część kończyła także prezentacja wyników pracy.

W przypadku warsztatu uzupełniającego (11.06) w związku z wydłużeniem go do 3 godzin przyjęto formułę ciągłej pracy (drzewo problemu + drzewo celu) oraz jednej, podsumowującej prezentacji dla wszystkich grup warsztatowych w ostatnich 45 min. spotkania.

Moderatorzy, dla lepszego udokumentowania przebiegu prac i facylitacji procesu korzystali z pomocy asystentów i asystentek – przeszkolonych wcześniej studentów opracowujących notatki z prac grupy, ale także odpowiedzialnych za moderowanie ich przebiegu.

Po przedyskutowaniu propozycji wszystkich zespołów, moderatorzy przesłali efekty swoich prac w dniu 13 czerwca 2014 r. w celu zebrania ew. uwag.

Poniżej przedstawiono propozycje matryc strategicznych dostosowanych do wymagań przyjętej Metodyki. W pracy przyjęto – jako punkt wyjścia – propozycje grup warsztatowych (wypracowane w dniach 26.05.2014 i 28.05.2014) uzupełnione postulatami warsztatu z dnia 11. czerwca.

Propozycje te zostały przedstawione w możliwie wiernej wersji, ale zostały uzupełnione o ekspercką wiedzę i interpretację wniosków z dyskusji plenarnych i prowadzonych w zespołach problemowych w czasie sesji warsztatowych.

2. Obszary problemowe - matryce

2.1. Problem niedostatku dobrej jakości przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa.

Matryca strategiczna

Wizja strategiczna	Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez samorząd i mieszkańców.
Misja strategiczna	Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego oraz rozwój kultury, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie samorządu i mieszkańców.

Obszar strategiczny	Jakość życia (smart living)
----------------------------	-----------------------------

Kluczowy problem (skąd o nim wiemy, dlaczego jest ważny?)	Problem niedostatku dobrej jakości przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa.			
	<p>Przedstawiciele grupy roboczej w trakcie konsultacji społecznych zwrócili uwagę na niedostatek atrakcyjnych, dobrze wyposażonych przestrzeni publicznych zlokalizowanych w różnych obszarach miasta oraz dostępnych dla różnych grup społecznych.</p> <p>O wadze tego typu przestrzeni świadczą, pośrednio, protesty wywołane przez kolejne inwestycje deweloperskie. Postępująca komercjalizacja przestrzeni publicznych w mieście ogranicza dostęp m.in. do przestrzeni zielonych wszystkim mieszkańcom (kampania <i>Nie dla zabudowy parków w Krakowie</i>). Z badań dot. preferencji mieszkaniowych w Krakowie wynika, że dostęp do otwartych przestrzeni pozwalających na swobodne i różnorodne wykorzystanie jest jednym z zasadniczych argumentów przy wyborze miejsca zamieszkania w Krakowie (Michał Głuszak, <i>praca doktorska, niepublikowane</i>)</p> <p>Problem jest istotny ze względu na funkcje, jakie pełnią przestrzenie publiczne, stanowiąc przestrzeń spotkań (różnych grup społecznych) i dialogu, wymiany dóbr materialnych i niematerialnych. Przestrzenie te pozwalają na budowanie dumy i tożsamości lokalnej (np. w skali dzielnicy Nowa Huta – Plac Centralny, osiedla – przestrzenie rekreacyjno-parkowe, integrujące mieszkańców osiedli) i w szerszym wymiarze (w stosunku do całego miasta – Błonia) (konflikty wokół prób zagospodarowania Błoni od lat 90. XX wieku).</p>			
Przyczyna problemu (krótki opis przyczyny, co wskazuje, że jest to faktyczna przyczyna a nie symptom, trwałość przyczyny itp.)	A	B	C
	Specyficzna struktura własności gruntów na terenie miasta (wynikająca m.in. z uwarunkowań historycznych)	Brak spójności między polityką centralną a lokalną – brak sprecyzowanych zasad Krajowej Polityki Miejskiej	Brak spójnej gospodarki gruntami miasta wynikający z kadencyjności rządów i braku długofalowej polityki w tym zakresie	Niedostatek „pozytywnej” partycypacji obywatelskiej w procesie planowania przestrzennego, przewaga protestów nad propozycjami zmian (NIMB-y)
Skutek problemu (po czym go rozpoznajemy,	X	Y	Z
	• ograniczone możliwości	• ograniczenie podmiotowości	• Niezadowolenie mieszkańców i	• Brak poczucia współodpowiedzialno

jaka jest jego skala, jak wpływa na realizację paradygmatu SMART CITY itp.).	racjonalnego zagospodarowania przestrzeni, • nadmierna presja na środowisko - dewastacja środowiska i elementów zagospodarowania;	władz miasta w zakresie polityki przestrzennej, • brak warunków do planowania strategicznego na różnych poziomach (miasta, gminy, KOM);	podejmowanie decyzji o wyprowadzce na tereny podmiejskie (suburbanizacja)	ści, • Niechęć do angażowania się, • Napięcia między władzą a mieszkańcami, • Pogarszanie się wizerunku miasta,
--	--	--	---	--

Niedostatek dobrej jakości przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa zagraża realizacji koncepcji Smart City stanowiąc istotną przeszkodę w kształtowaniu miasta otwartego, oferującego wielofunkcyjną przestrzeń łączącą zróżnicowaną i twórczą społeczność i nastawioną na współpracę funkcjonalną administrację, których rolą jest współtworzenie zrównoważonego i atrakcyjnego do życia środowiska.

Cel strategiczny	Kraków – zrównoważony ekologicznie, społecznie i gospodarczo (propozycja własna zespołu: <i>Kraków - przyjazna przestrzeń do życia</i>)	
Cel operacyjny I	Podniesienie jakości przestrzeni publicznych w Krakowie do 2020 r.	
	Opis celu	Podjęcie działań służących podniesieniu estetyki, bezpieczeństwa i zwiększenia różnorodności funkcjonalnej przestrzeni publicznej
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie poczucia bezpieczeństwa wśród użytkowników/ek przestrzeni publicznych (oświetlenie, monitoring, patrole), 2. Działania ochronne i pielęgnacyjne w stosunku do istniejących zasobów, 3. Przekształcanie ulic w aleje (wprowadzanie zieleni i ruchu pieszego i rowerowego);
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby wykroczeń, • Przeznaczenie stałego % budżetu miasta na ochronę i pielęgnację terenów zielonych, • Liczba nasadzeń w mieście w skali roku, • Udział typów przestrzeni funkcjonalnej w powierzchni miasta (ulice, place, parki, zieleńce, wody powierzchniowe, lasy);

Cel strategiczny	Kraków – zrównoważony ekologicznie, społecznie i gospodarczo (propozycja własna zespołu: <i>Kraków - przyjazna przestrzeń do życia</i>)	
Cel operacyjny II	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych w Krakowie do roku 2020.	
	Opis celu	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych m.in. poprzez budowę ścieżek rowerowych, unikanie grodzień i wtórnych grodzień i przystosowanie przestrzeni dla osób o spec. potrzebach.
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	<ol style="list-style-type: none"> 4. Budowa ścieżek rowerowych, 5. Rozwój komunikacji zbiorowej i publicznej (brak ograniczeń w dni świąteczne), 6. uprzywilejowanie ruchu pieszego (działania na rzecz <i>walkable city</i>), 7. ułatwianie dostępu dla osób o spec. Potrzebach (os. niepełnosprawne, rodziny z dziećmi),

		8. przeciwdziałanie zamykaniu przestrzeni (procesy grodzenia i wtórnego grodzenia);
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • kilometry nowych dróg rowerowych, • wzrost udziału ruchu rowerowego w ruchu miejskim (do 15% do 2020 – <i>Karta Brukselska</i>), • liczba pieszych (instalowanie fotokomórek do pomiaru liczby pieszych w wybranych miejscach miasta),

Cel strategiczny	Kraków – zrównoważony ekologicznie, społecznie i gospodarczo (propozycja własna zespołu: <i>Kraków - przyjazna przestrzeń do życia</i>)	
Cel operacyjny III	Wzrost powierzchni przestrzeni publicznych w Krakowie do 2030 r.	
	Opis celu	Działanie na rzecz zwiększenia udziału przestrzeni publicznych w ogólnej przestrzeni miasta i otoczenia,
	Działania konieczne do podjęcia realizacji tego celu	<ol style="list-style-type: none"> 9. zmodyfikowanie planowania przestrzennego, 10. stosowanie narzędzi gospodarowania przestrzennego: rezerwy i aporty terenowe, wykup terenów, 11. partnerstwa publiczno-prywatne dla zagospodarowania /tworzenia przestrzeni publicznych 12. zwiększenie powierzchni lasów w obszarze miasta;
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie w planowaniu przestrzennym priorytetów związanych z przestrzeniami publicznymi (monitorowanie uwzględniania tych zagadnień w praktyce planistycznej), • przyrost powierzchni rezerwowanych, aportowanych i wykupionych w ha/rok, • wzrost udziału terenów zalesionych z 4% do 5% do 2050.

2.2. Niski udział gminy w zasobie gruntów i lokali wpływający na niski poziom ładu przestrzennego w mieście

Matryca strategiczna

Wizja strategiczna	Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez samorząd i mieszkańców.
Misja strategiczna	Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego oraz rozwój kultury, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie samorządu i mieszkańców.

Obszar strategiczny	Jakość życia (<i>smart living</i>)
----------------------------	--------------------------------------

Kluczowy problem (skąd o nim wiemy, dlaczego jest ważny?)	Niski udział gminy w zasobie gruntów i lokali wpływający na niski poziom ładu przestrzennego w mieście			
	<p>Grupa opracowująca zagadnienia związane z bezpieczeństwem miała charakter ekspercki – w jej skład weszli przedstawiciele/ki UMK- posiadających dostęp do informacji dotyczących polityk miejskich i stanu posiadania miasta. Ustalenia grupy potwierdził warsztat uzupełniający, podczas którego w skład grupy „ład przestrzenny” weszli studencki kierunku „” na UEK</p> <p>Miasto Kraków posiada zaledwie 5% zasobu komunalnego, co zdecydowanie utrudnia prowadzenie polityki zapewniającej zrównoważony rozwój miasta. Niski udział gminy w zasobie gruntów i lokali sprzyja generowaniu obszarów konfliktowych - na przykład deweloperzy gospodarują posiadanymi gruntami w sposób zapewniający zyski, ale bez zwracania dostatecznej uwagi na problem tworzenia środowiska życia przyjaznego dla wszystkich mieszkańców.</p> <p>Jak zauważono w toku dyskusji konieczne jest jednoczesne oddziaływanie w obszarze infrastruktury (konserwatorska i planistyczna ochrona układów przestrzennych) jak i świadomości (tu padło określenie „mentalna ochrona”) polegające na podnoszeniu świadomości społecznej dot. planowania przestrzennego, wybiegającej poza ostre reakcje typu NIMB-y oraz – ze strony instytucji - przejrzystych decyzji administracyjnych¹.</p>			
Przyczyna problemu (krótki opis przyczyny, co wskazuje, że jest to faktyczna przyczyna a nie symptom, trwałość przyczyny itp.)	A	B	C
	Reprywatyzacja kamienic Uwłaszczenie najemców	Wysokie koszty gruntów Agresywna polityka deweloperska dogęszczenia Doraźna polityka miasta Brak środków finansowych	Polityka na szczeblu państwa i niespójność systemu prawnego: brak wsparcia dla polityki lokalnej niejasne („arogankie) rozstrzygnięcia prawne	Konflikty społeczne Obawa o „złe sąsiedztwo” konflikty najemca – właściciel

¹ Przejrzystość dot. nie tylko toku postępowania, ale również sposobów komunikowania decyzji: tworzenia jasnych i możliwych do zrozumienia przez laików decyzji administracyjnych.

	X	Y	Z
Skutek problemu (po czym go rozpoznajemy, jaka jest jego skala, jak wpływa na realizację paradygmatu SMART CITY itp.).	<ul style="list-style-type: none"> • Dominacja w własności prywatnej • Deficyt mieszkań w dyspozycji gminy, • Bankizacja centrum, • Postępujący zanik funkcji centrotwórczych w śródmieściu 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak osiedli zapewniających zaspokojenie specjalnych potrzeb (emeryci), • Niezaspokojenie potrzeb i aspiracji mieszkaniowych-skutki międzygeneracyjne, • Ograniczone możliwości prowadzenia racjonalnej polityki mieszkaniowej na szczeblu gminy, • Pogarszanie jakości środowiska mieszkalnego (aspekt przestrzenny) • Rozlewanie się miasta <i>Urban sprawl</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone możliwości prowadzenia racjonalnej polityki mieszkaniowej na szczeblu gminy, • zła ocena skuteczności działania gminy w dziedzinie mieszkalnictwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • Grodzone osiedla, • Izolacja różnych grup społecznych, • Pogarszanie jakości środowiska mieszkalnego (aspekt społeczny);

Niski udział gminy w zasobie gruntów i lokali utrudnia racjonalne gospodarowanie zasobami, wykraczające poza potrzeby doraźne. Wiąże się z tym zagrożenie jakości środowiska mieszkalnego miasta, zarówno w aspekcie przestrzennym jak i społecznym (generowanie konfliktów). Zagroza zatem realizacji koncepcji Smart City stanowiąc istotną przeszkodę w kształtowaniu miasta dobrze funkcjonującego spełniającego warunki smart living- w tym zwłaszcza: wysokiej jakości mieszkania, spójność społeczna, atrakcyjność turystyczna, poczucie bezpieczeństwa i satysfakcji z warunków życia. Brak możliwości skutecznego działania administracji lokalnej zmniejsza możliwość realizowania wzoru nastawionej na współpracę funkcjonalnej administracji, która współtworzy zrównoważone i atrakcyjne środowiska życia społecznego.

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania	
Cel operacyjny I	zwiększenie udziału gminy w zasobie gruntów	
Opis celu	Miasto powinno przy pomocy różnych działań zwiększać sukcesywnie udział gminy w zasobie gruntów. Osiągnięcie tego celu wymaga jednak zmian w polityce państwa na szczeblu centralnym i wspomaganie działań gminy.	
Działania konieczne do podjęcia realizacji tego celu	13. powiększenie zasobu nieruchomości z przeznaczeniem na cele publiczne. To nabywanie nieruchomości powinno dokonywać się przede wszystkim poprzez przekształcanie, wymianę, darowiznę wymiana gruntów, przejmowanie gruntów od dłużników itp. 14. Aktywny marketing – poszerzanie oferty miasta, wzrost wartości nieruchomości posiadanych przez gminę 15. lobbing na rzecz zmian prawodawstwa (<i>Ustawa o gospodarce nieruchomościami</i>), 16. zatrzymanie mieszkańców w centrum miasta;	
Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • przyrost wartości posiadanych gruntów • procentowy przyrost powierzchni gruntów we władaniu gminy • przyrost jakościowy (nieruchomości o pożądanym przeznaczeniu) • liczba zagospodarowanych pustostanów, pozyskanych lokali, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • ilość środków zaoszczędzonych dzięki środkom innych podmiotów. • Liczba ogólnodostępnych terenów zielonych w mieście;
--	--

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania	
Cel operacyjny II	zapewnienie możliwości realizacji planów (zagospodarowania) w kontekście odpowiedniej jakości infrastruktury)	
	Opis celu	Należy brać pod uwagę pod uwagę sytuację finansową miasta przy przygotowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego. Za każdym razem istotna jest odpowiedź na pytanie czy miasto będzie w stanie je zrealizować i pokryć związane z nimi koszty np. koszty wykupu, koszty związane z infrastrukturą itp. Konieczne jest dokonywanie oceny ważności zawartych w planach inwestycji i dokonywanie wyboru niezbędnych (kluczowych) dla rozwoju miasta
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	<ul style="list-style-type: none"> • bieżący monitoring faktycznych kosztów realizacji planów, 17. konsekwentne powiązanie planów ze środkami na ich realizację, 18. lobbing dotyczący zmian w <i>Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym</i>;
Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość kosztów realizacji planów przestrzennego (trendy), • przyrost długości sieci infrastrukturalnej, • procentowy przyrost gruntów przejętych przez miasto w relacji do planów zagospodarowania, • Liczba miejscowych planów zagospodarowania w strategicznych miejscach miasta, • udział w grupach eksperckich i opiniotwórczych zajmujących się kwestiami zmian w Ustawie o Planowaniu Przestrzennym; 	

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania	
Cel operacyjny III	zwiększenie udziału gminy w zasobie lokali	
	Opis celu	Cel realizowany jest poprzez tworzenie warunków dla zwiększania stanu posiadania gminy jeśli chodzi o lokale, co umożliwi prowadzenie odpowiedniej do potrzeb polityki mieszkaniowej. Ponadto należy stworzyć warunki pozwalające mieszkańcom na większą aktywność w zaspokajaniu swoich potrzeb mieszkaniowych.
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	<ul style="list-style-type: none"> • powiększenie zasobu lokali (zakup, adaptacja, budowa na własnym gruncie), • wykorzystanie środków mieszkańców na zaspokojenie własnych potrzeb (zamiany, remonty, rewitalizacja), • lobbing dotyczący zmian w zakresie najmu i budownictwa, • zatrzymanie mieszkańców w centrum Krakowa,
Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zagospodarowanych pustostanów, pozyskanych lokali, • ilość środków zaoszczędzonych dzięki środkom innych podmiotów • udział w grupach eksperckich i opiniotwórczych zajmujących się kwestiami zmian w zakresie najmu i budownictwa • Utrzymanie/ wzrost liczby mieszkańców śródmieścia (dzielnica I.) 	

2.3. Problem niewystarczającego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Krakowa

Matryca strategiczna

Wizja strategiczna	Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez samorząd i mieszkańców.
Misja strategiczna	Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego oraz rozwój kultury, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie samorządu i mieszkańców.

Obszar strategiczny	Jakość życia (smart living)
----------------------------	-----------------------------

Kluczowy problem (skąd o nim wiemy, dlaczego jest ważny?)	<p>Problem niewystarczającego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Krakowa.</p> <p>Poziom bezpieczeństwa w mieście nisko ocenia niemal co trzeci mieszkaniec. Pozytywnie opinie o bezpieczeństwie w Krakowie wyraziło łącznie 27% badanych (CEM 2013), natomiast 39% ocenia je średnio.</p> <p>Grupa opracowująca zagadnienia związane z bezpieczeństwem miała charakter ekspercki – w jej skład weszli przedstawiciele/ki różnych służb, w tym policji, straży pożarnej i zarządzania kryzysowego.</p> <p>Zarówno opinie uczestników warsztatów, jak i wyniki badań dotyczących poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i mieszkanki Krakowa (Guzik 2003) wskazują na istotną różnicę między faktycznym poziomem przestępczości a subiektywnie odczuwanym poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców i mieszkanki Krakowa.</p>			
Przyczyna problemu (krótki opis przyczyny, co wskazuje, że jest to faktyczna przyczyna a nie symptom, trwałość przyczyny itp.)	A	B	C
	<p>Skala drobnej przestępczości w mieście, wynikająca m.in. z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tolerowania i społecznej akceptacji dla łamania prawa, • Nieskuteczności w egzekwowania prawa (w tym poczucia nieuchronności kary) • Brak postaw obywatelskich (rozpad więzi społ. , w tym więzi 	<p>Nieodpowiednie reagowanie służb, wynikające z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • braku empatii i fachowej obsługi os. zgłaszających wydarzenia (brak profilowanych szkoleń, rutyna, zbyt duża liczba spraw, procedury), • niskiej jakości reakcji (zasoby kadrowe, dyslokacja i układ urbanistyczny miasta), • biurokracji, • brak doświadczenia 	<p>Poziom zagrożień komunikacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieodpowiedzialne zachowania uczestników ruchu drogowego w mieście (niewystarczająca profilaktyka, społeczne przyzwolenie) • nieodpowiednia infrastruktura drogowa, (problemy związane z planowaniem przestrzennym, w tym m.in. miejsca parkingowe) 	

	sąsiedzkich)	wynikający z dużej rotacja służb (nieumiejętne zarządzanie zasobami ludzkimi)		
Skutek problemu (po czym go rozpoznajemy, jaka jest jego skala, jak wpływa na realizację paradygmatu SMART CITY itp.).	X	Y	Z
	Brak wzajemnego zaufania mieszkańców, co powoduje dalszy wzrost nieufności i postępujące osłabianie zaufania społecznego i więzi sąsiedzkich. Niski poziom zaangażowania mieszkańców w życie miasta.	Brak zaufania społecznego do służb i instytucji, co prowadzi do: <ul style="list-style-type: none"> • braku motywacji (Po stronie mieszkańców) (Po stronie służb) obniżonej efektywności • (po stronie mieszkańców) braku współpracy • obniżenie zaufania do służb (brak zgłaszania drobnych wykroczeń, brak szacunku) 	Liczba wypadków, wykroczeń drogowych, Wyjątkowo niska ocena warunków poruszania się samochodem w mieście (CEM 2013)	

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania		
Cel operacyjny I	Cel ogólny: Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Krakowa w perspektywie 6 lat. Cel operacyjny I: Zmiana wizerunku miasta Krakowa w Polsce z miasta niebezpiecznego na atrakcyjne i bezpieczne w ciągu 2 lat.		
	Opis celu	celem jest przekształcenie wizerunku „miasta maczet” na wizerunek miasta bezpiecznego, poprzez koordynację działań PR	
	Działania konieczne do podjęcia realizacji tego celu	19. medialna promocja wizerunku Krakowa, 20. stworzenie miejskiej mapy zagrożeń, konsultowanej przez przedstawicieli służb, 21. konsultacje eksperckie dla mieszkańców, 22. wprowadzenie skutecznych patroli pieszych (zwiększenie liczby patroli o pieszym charakterze, bezp. reagowanie)	
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • analiza frekwencyjna mediów, • liczba odwiedzi i komentarzy, • liczba udzielonych konsultacji oraz liczba korzystających z nich konsultacji; 	

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania	
Cel operacyjny II	Cel ogólny: Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Krakowa w perspektywie 6 lat. Cel operacyjny II: budowa i modernizacja zintegrowanego centrum bezpieczeństwa w Krakowie w ciągu 6 lat.	
	Opis celu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, szkolenie kadr we wszystkich instytucjach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo,
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	23. budowa zintegrowanego centrum bezpieczeństwa, 24. rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego 25. szkolenia kadr, 26. integracja służb bezp. Na poziomie miasta.
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> ocena jakości funkcjonowania centrum bezp. (czas reakcji, etc. Analogicznie do numeru 112), liczba urządzeń oraz poziom wykorzystania, liczba szkoleń i przeszkolonych przedstawicieli służb ocena jakości współpracy w ramach ewaluacji działań służb

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania	
Cel operacyjny III	Cel ogólny: Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Krakowa w perspektywie 6 lat. Cel operacyjny III: Rozwój <u>zintegrowanego</u> programu profilaktycznego na poziomie miasta w okresie 3. lat.	
	Opis celu	Wprowadzenie treści związanych z bezpieczeństwem do edukacji formalnej i pozaformalnej dzieci i młodzieży z Krakowa. Zintegrowanie edukacji dot. bezpieczeństwa między służbami w celu uniknięcia powielania oferty.
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	27. edukacja dzieci i młodzieży – program profilaktyczny, 28. edukacja nauczycieli, rodziców i opiekunów – program profilaktyczny, 29. zaangażowanie instytucji, służb i ngo'sów w tematykę bezpieczeństwa, 30. właściwa koordynacja działań między służbami, 31. aktualizacja programu „Bezpieczny Kraków”; 32. szkolenia dla mieszkańców (zachowania w niebezpiecznych sytuacjach, prawa i obowiązki prowadzącego)
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> liczba odbiorców szkoleń w wymienionych grupach, liczba wdrożonych programów profilaktycznych, liczba inicjatyw partnerskich między instytucjami, uwzględnienie nowych treści w programie „Bezpieczny Kraków”;

2.4. Niedostateczne wykorzystanie zasobów przestrzeni czasu wolnego oraz niski udział inicjatyw społecznych w tym zakresie

Matryca strategiczna

Wizja strategiczna	Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez samorząd i mieszkańców.
Misja strategiczna	Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego oraz rozwój kultury, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie samorządu i mieszkańców.

Obszar strategiczny	Jakość życia (smart living)
----------------------------	-----------------------------

Kluczowy problem (skąd o nim wiemy, dlaczego jest ważny?)	Niedostateczne wykorzystanie zasobów przestrzeni czasu wolnego oraz niski udział inicjatyw społecznych w tym zakresie			
	<p>Przedstawiciele grupy roboczej w trakcie konsultacji społecznych zwrócili uwagę na konieczność oddzielenia „kultury” od „czasu wolnego” na potrzeby warsztatów konsultacyjnych. W tym kontekście wskazywali na to, że atrakcyjność kultury miejskiej Krakowa i różnorodność nie przekłada się na aktywne spędzanie wolnego czasu przez mieszkańców miasta. Podobnym tropem podążyła też grupa studencka opracowująca swoje drzewo problemu</p> <p>Argumenty, które przywoływano miały charakter ogólny (zmiany cywilizacyjne, zapóźnienie społeczeństwa polskiego względem społ. zachodnich w odniesieniu do stylów życia wykorzystania czasu wolnego, w tym rozwój, sport). Doprowadziły do konstatacji, że „nie umiemy korzystać z czasu wolnego, nie wiemy co w nim robić, co wybrać”, co zresztą potwierdzają badania ogólnopolskie (CBOS, Młodzi 2011)</p> <p>Wyniki badań dot. jakości życia w Krakowie potwierdzają, że dostęp do obiektów i terenów sportu i rekreacji jest oceniany pozytywnie przez połowę mieszkańców, a niemal co piąty ankietowany ocenił go b. wysoko (CEM 2013: 17). Istotniejszy jest więc problem wykorzystania istniejących możliwości.</p>			
Przyczyna problemu (krótki opis przyczyny, co wskazuje, że jest to faktyczna przyczyna a nie symptom, trwałość przyczyny itp.)	A	B	C
	<p>Nieadekwatne prezentowania oferty zagospodarowania czasu wolnego (szum informacyjny, niska atrakcyjność, braki, złe ukierunkowanie)</p> <p>niewielki udział mediów lokalnych w informowaniu o nieprofesjonalnych działaniach sportowych, związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> Niewielki udział pozainstytucjonalnych form organizacji czasu wolnego, działań oddolnych prowadzonych przez grupy nieformalne, Słabo rozwinięte narzędzia finansowania i wspierania oddolnych inicjatyw w zakresie czasu wolnego (brak zasady subsydiarności) 	<p>Brak nawyków aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> obciążenia mentalne: brak spontaniczności, nastawienia na samoorganizację aktywności czasu wolnego brak nawiązywania do lokalnych tradycji związanych ze 	<p>Niewystarczająca liczba miejsc rekreacji</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak konsultacji społecznych dotyczących zagospodarowania istniejących i tworzenia nowych miejsc czasu wolnego i rekreacji skutkująca nadmiernym obciążeniem istniejących miejsc, niewystarczająca infrastruktura towarzysząca

			sposobami spędzania wolnego czasu, aktywnością fiz.	(parkingi, połączenia komunikacji miejskiej) obniżająca dostępność miejsc <ul style="list-style-type: none"> koszty rekreacji są nieadekwatne do poziomu usług -
Skutek problemu (po czym go rozpoznajemy, jaka jest jego skala, jak wpływa na realizację paradygmatu SMART CITY itp.).	X	Y	Z
	Niska frekwencja: Przekonanie o braku oferty spędzania czasu wolnego,	Dezintegracja społeczna : <ul style="list-style-type: none"> Zagrożenie zachowaniami patologicznymi związanymi z brakiem zagospodarowania czasu wolnego (przestępczość, akty wandalizmu) przekonanie, że miasto inwestuje wyłącznie w sport instytucjonalny 	Skutki zdrowotne: Otyłość, wady postawy, Wyższe nakłady na leczenie i ochronę zdrowia,	- <ul style="list-style-type: none"> niewystarczająca infrastruktura obniża dostępność miejsc koszty rekreacji są w opinii publicznej nieadekwatne do poziomu usług (poziom

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania (propozycja własna zespołu: <i>Kraków – atrakcyjnym miejscem życia dla mieszkańców</i>)	
Cel operacyjny I	Rozwijanie i kreowanie przestrzeni czasu wolnego w Krakowie.	
	Opis celu	Celem jest podnoszenie jakości istniejących przestrzeni i pozyskiwanie nowych przestrzeni czasu wolnego
	Działania konieczne do podjęcia realizacji tego celu	33. Adaptowanie istniejących i potencjalnych przestrzeni do zmieniających się potrzeb związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego (na drodze konsultacji społecznych), 34. Skuteczne promowanie miejsc spędzania czasu wolnego, 35. Budowa infrastruktury dojazdowej i postojowej w sąsiedztwie miejsc rekreacji (parkingi, ścieżki rowerowe).
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> Liczba i jakość konsultacji, Liczba nowych inwestycji – przestrzeni czasu wolnego, Stopień wykorzystania przez użytkowników, Liczba kilometrów ścieżek rowerowych oddawanych corocznie do użytku mieszkańców;

Cel strategiczny	Kraków – zrównoważony ekologicznie, społecznie i gospodarczo (propozycja własna zespołu: <i>Kraków - przyjazna przestrzeń do życia</i>)	
Cel operacyjny II	Wspieranie aktywnej i kreatywnej wspólnoty lokalnej.	
	Opis celu	Celem jest budowa aktywnej wspólnoty lokalnej, która współkształtuje i samoorganizuje działania związane ze sferą czasu wolnego przy współpracy i wsparciu władz miasta.

	<p>Działania konieczne do podjęcia realizacji tego celu</p>	<p>36. Wprowadzenie szerokich konsultacji obywatelskich w obszarze zagospodarowania i projektowania przestrzeni zielonych,</p> <p>37. Wypracowanie mechanizmów wspierania lokalnych inicjatyw oddolnych w perspektywie 5 lat, na zasadzie zbliżonej do mechanizmów budżetu obywatelskiego,</p> <p>38. Wprowadzenie do edukacji obywatelskiej treści związanych z aktywnością i kreatywnością oraz ich uwarunkowaniami,</p> <p>39. Wykorzystanie mediów lokalnych do kreowania wzorców i mody na aktywność,</p>
	<p>Mierniki realizacji działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba oddolnych przedsięwzięć związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego, • Wysokość środków przekazywanych na oddolne, obywatelskie inicjatywy, • Udział nieformalnych grup mieszkańców w absorpcji środków, • Obecność ww. Treści w programach edukacji obywatelskiej realizowanych w instytucjach edukacji formalnej i pozaformalnej, • Liczba patronatów oraz relacji z tego typu przedsięwzięć w skali roku w mediach lokalnych.

2.5. Zagrożenie wykluczeniem społecznym starzejących się mieszkańców Krakowa

Matryca strategiczna

Wizja strategiczna	Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez samorząd i mieszkańców.
Misja strategiczna	Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego oraz rozwój kultury, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie samorządu i mieszkańców.

Obszar strategiczny	Jakość życia (<i>smart living</i>)
----------------------------	--------------------------------------

Kluczowy problem (skąd o nim wiemy, dlaczego jest ważny?)	Zagrożenie wykluczeniem społecznym starzejących się mieszkańców Krakowa.			
	<p>Polska jest jednym z najszybciej starzejących się społeczeństw europejskich. Również w skali globalnej populacja Polaków starzeje się bardzo szybko. Według danych Eurostatu, w 2007 roku odsetek osób w wieku 80 lat i więcej stanowił w Polsce około 3% ogółu ludności, a w 2035 roku może wynosić prawie 8%. Dzięki lepszej opiece medycznej wydłuża się też przewidywane trwanie życia osób z różnego typu niepełnosprawnościami. Starość demograficzna społeczeństw to nie tylko wydłużanie się przeciętnej trwania długości życia, ale też niska dzietność.</p> <p>Starzenie się społeczeństw wywołuje nie tylko zmiany społeczne i demograficzne, ale również zwraca uwagę na specyficzne potrzeby osób starszych. Z wiekiem problemy niepełnosprawności intensyfikują się. Z badań diagnozy społecznej wynika, że w 2011 w Polsce przeszło 35% wszystkich niepełnosprawnych to osoby powyżej 65 roku życia.</p> <p>Do listy specyficznych potrzeb osób starszych należy zaliczyć w pierwszej kolejności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i bezpieczeństwo w domu, • Monitoring, ocena i wsparcie w realizacji podstawowych funkcji, • Wsparcie i opieka dla osób z demencją, • Redukowanie problemu izolacji społecznej i autostygmatyzacji, • Redukowanie barier społeczno-kulturowych w relacjach międzygeneracyjnych w przestrzeniach publicznych i prywatnych, • Wspieranie aktywności zawodowej, • Rozwiązania w obszarze rozrywki i wypoczynku; 			
Przyczyna problemu (krótki opis przyczyny, co wskazuje, że jest to faktyczna przyczyna a nie symptom, trwałość przyczyny itp.)	A	B	C
	<p>Ograniczony dostęp do usług publicznych dla osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające środki publiczne i prywatne, • Wzrost relatywnej długości życia, • Wzrost udziału os. w wieku poprodukcyjnym strukturze miasta, 	<p>Niedostosowanie usług publicznych do zwiększającej się liczby osób starszych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba os. starszych o rosnących potrzebach, • rosnąca niepełnosprawność z powodu wieku; 	<p>Zmiany w kształcie i sposobach funkcjonowaniu rodzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany kulturowe i społeczne • Niski potencjał pielęgnacyjny rodziny, • Dominacja gospodarstw jednoosobowych 	<p>Wzrost ubóstwa powodująca wykluczenie społeczne, zwłaszcza wśród os. starszych:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Jedynie 12 ośrodków wsparcia w skali miasta, 			
Skutek problemu (po czym go rozpoznajemy, jaka jest jego skala, jak wpływa na realizację paradygmatu SMART CITY itp.).	X	Y	Z
	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność ponoszenia wysokich kosztów o charakterze instytucjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> Pogarszający się stan zdrowia fizycznego i społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność ponoszenia wysokich kosztów o charakterze instytucjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie możliwości korzystania z opieki na zasadach komercyjnych Ograniczanie potrzeb do tych, o charakterze podstawowym Wycofywanie się z życia społecznego

Cel strategiczny	Kraków – zrównoważony ekologicznie, społecznie i gospodarczo Propozycja grupy Kraków spójny społecznie, zrównoważony społecznie i gospodarczo		
Cel operacyjny I	Aktywizacja społeczna osób starszych zamieszkałych w Krakowie.		
	Opis celu	Aktywizacja społeczna opierająca się na wdrażaniu programów edukacyjnych i integracyjno- aktywizujących oraz na wspieraniu działań samopomocowych	
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	40. Wdrażanie programów edukacyjnych w zakresie ICT, 41. Wspieranie działań samopomocowych, 42. Programy aktywizacji lokalnej w sferach: kultury, wypoczynku, rekreacji;	
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów, Liczba uczestników/ek przedsięwzięć, Wzrost kompetencji uczestników, Liczba działań o charakterze samopomocowym, Liczba wdrożonych programów aktywności lokalnej; 	

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania		
Cel operacyjny II	Zmiana postaw w odniesieniu do osób starszych		
	Opis celu	Wzrost poziomu akceptacji osób starszych na terenie Krakowa	
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	43. Wdrażanie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, 44. Wdrażanie programów integracji międzypokoleniowej;	
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów, Liczba uczestników/ek przedsięwzięć, Rezultaty i produkty wspólnych inicjatyw. 	

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania		
Cel operacyjny III	Wzrost obecności osób starszych w różnych obszarach życia społecznego miasta.		

	Opis celu	Cel realizowany jest poprzez budowę wspierającego otoczenia (instytucjonalnego i rodzinnego) osób starszych, wspomagającego je we włączaniu się w życie społeczne.
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	45. Wspieranie rodzin, 46. Wspieranie działań ngo's, 47. Organizacja wolontariatu (realizowanego przez/ na rzecz osób starszych);
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych programami wsparcia, • Liczba partnerstw, projektów, • Liczba wolontariuszy (w tym wolontariat kompetencyjny);
Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania	
Cel operacyjny IV		Dostosowanie usług publicznych do potrzeb osób starszych Krakowie
	Opis celu	Celem jest stworzenie odpowiedniego pakietu usług publicznych umożliwiających osiągnięcie wysokiego poziomu dobrostanu fizycznego i psychicznego osób starszych oraz ich integrację ze społecznością lokalną.
	Działania konieczne do podjęcia dla realizacji tego celu	48. Profilaktyka zdrowotna, 49. Rozwinięte usługi i działania rehabilitacyjne, 50. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przez świadczenia pomocy społecznej, 51. Usuwanie barier architektonicznych;
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych profilaktyką • Liczba usług i wysokość świadczeń • Liczba miejsc dostępnych dla os. starszych

2.6. Niedostateczne rozwinięta oferta edukacji pozaszkolnej

Matryca strategiczna

Wizja strategiczna	Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez samorząd i mieszkańców.
Misja strategiczna	Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego oraz rozwój kultury, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie samorządu i mieszkańców.

Obszar strategiczny	Jakość życia (<i>smart living</i>)
---------------------	--------------------------------------

Kluczowy problem (skąd o nim wiemy, dlaczego jest ważny?)	Niedostateczne rozwinięta oferta edukacji pozaszkolnej.			
	<p>Z badań nad jakością życia przeprowadzonych na zlecenie UMK w 2013 wynika, że usługi oświatowe dla dzieci (oceniało wyłącznie edukację formalną) w Krakowie ocenia pozytywnie 44% badanych, 17% z nich uznaje ich jakość za bardzo dobrą, a krytycznie ocenia je 13% badanych (CEM 2013).</p> <p>Przedstawiciele grupy roboczej reprezentujący organizacje pozarządowe działające wskazali na ważny w ich opinii (a nie oceniany w badaniach nad jakością życia) element edukacji pozaszkolnej (nieformalnej).</p> <p>W swojej diagnozie problemu skupili się na jego przyczynach, wskazując m.in. nieefektywne dysponowanie środkami. Przejawem tej niskiej efektywności są zasady dotowania instytucji odpowiedzialnych za edukację pozaszkolną (m.in. MDK), które – ze względu na rozbudowane zaplecze administracyjno-instytucjonalne - nie przeznaczają dotacji na merytoryczne działania, co prowadzi do redukcji oferty zajęć. Problemem jest sposób finansowania: redystrybucja środków miejskich powinna odbywać się nie w oparciu o instytucje, ale mieć charakter konkursowy i opierać się na dofinansowywaniu zadań, w ramach szeroko konsultowanego i społecznie akceptowanego nowego sposobu finansowania tej działalności.</p>			
Przyczyna problemu (krótki opis przyczyny, co wskazuje, że jest to faktyczna przyczyna a nie symptom, trwałość przyczyny itp.)	A	B	C
	Niewłaściwe dysponowanie środkami przeznaczonymi na edukację pozaszkolną;	Brak zróżnicowanej oferty zajęć edukacji pozaszkolnej, zwłaszcza oferty w ramach long-life-learning	o	-
Skutek problemu (po czym go rozpoznajemy, jaka jest jego skala, jak wpływa na realizację paradygmatu SMART CITY itp.).	X	Y	Z
	Zredukowanie oferty nieodpłatnej edukacji pozaszkolnej dostępnej w różnych dzielnicach miasta, co przyczynia się do pogłębiania różnic społecznych	Brak oferty przeznaczonej dla dorosłych mieszkańców i mieszkanki miasta uniemożliwia aktualizację wiedzy i umiejętności na dalszych etapach życia; brak oferty	,	-

	i staje się podstawą wykluczenia (w tym cyfrowego) mniej zamożnych mieszkańców miasta,	long life learning zagraża podstawowemu komponentowi smart city, jaką są mądrzy mieszkańcy aktualizujący swoją wiedzę i umiejętności w odpowiedzi na aktualne wyzwania i problemy społeczne oraz technologiczne		
--	--	---	--	--

Cel strategiczny	Kraków – atrakcyjne miejsce do życia, nauki i inwestowania (proponycja własna zespołu: Kraków – atrakcyjnym miejscem życia dla mieszkańców)		
Cel operacyjny I	Zmiany w finansowaniu edukacji pozaszkolnej w mieście		
	Opis celu	Celem jest stworzenie nowego sposobu redystrybucji środków na edukację pozaszkolną	
	Działania konieczne do podjęcia realizacji tego celu	52. Przygotowanie eksperckiego projektu dofinansowywania pozaszkolnej działalności edukacyjnej, 53. Szerokie konsultacje społeczne i dyskusja nad założeniami nowego finansowania (uzyskanie konsensusu społecznego), 54. Informowanie o założeniach w toku wypracowywania nowego systemu finansowania oraz po przyjęciu rozwiązań.	
	Mierniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • W przeciągu 5 lat od wypracowania nowego modelu finansowania zwiększy się o 50% dostępność edukacji pozaszkolnej (ilościowy wzrost oferty edukacji pozaszkolnej), • W przeciągu 10 lat o 20% zwiększy się udział mieszkańców w edukacji pozaszkolnej. 	

3. Szanse i zagrożenia w obszarze *smart living*

JAKOŚĆ ŻYCIA [SMART LIVING]
<u>Mocne strony</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Genius loci</i> („geniusz miejsca”) związany z dziedzictwem historycznym i kulturowym miasta oraz atrakcyjnym krajobrazowo środowiskiem KOM (21 obszarów ochrony dóbr kultury współczesnej) • Atrakcyjność Krakowa jako miejsca zamieszkania, wyrażająca się stabilną liczbą ludności (na tle innych wielkich miast) dodatnie saldo migracji i poczuciem więzi z miastem, deklarowane zadowolenie z życia w Krakowie – bardzo zadowolonych 18,8% , raczej zadowolonych 47,3% (CEM 2013), • jedna z najlepiej wykształconych społeczności miejskich w skali kraju , • Wzrost liczby dzieci objętych opieką przedszkolną w roku 2013/2014 wzrost o 2,5%, • Wizerunek Krakowa jako miasta kultury i sztuki (obecny wśród samych mieszkańców, badania CEM 2013), • Atrakcyjność turystyczna Krakowa, w tym turystyka pielgrzymkowa (JP II, Światowe Dni Młodzieży), • Obecność znaczących w skali kraju i aktywnych instytucji kultury i nauki (NCN, wiodące jednostki naukowe klasy A+ i A), • Postępująca rozbudowa infrastruktury społecznej o znaczeniu metropolitalnym (w tym: infrastruktura sportowa, konferencyjna oraz widowiskowa), • Wysoka pozycja szkolnictwa średniego (liceów) w krakowskich (licea) oraz dobre wyposażenie szkół (Krakowski Obszar Metropolitalny w latach 2004-2011 wyd. Urząd Statystyczny w Krakowie 2013) • zaangażowanie w działania wspólne (ok. 20%) w działania na rzecz wspólnego dobra (22,9%) (CEM -2013) • kształtowanie się nowej „kultury mieszczańskiej” i związanych z nią nowych stylów życia (Kubicki) • Wzrost bezpieczeństwa (malejący poziom przestępczości, patrz: Zuziak) • Wysoko oceniana przez mieszkańców oferta w sferze kultury (CEM 2013) • wzrost liczby mieszkań oddawanych do użytku (53472 mieszkań w latach 2009-2012, GUS) • dobry dostęp do infrastruktury teleinformatycznej w skali KOM ,
<u>Słabe strony</u>
<ul style="list-style-type: none"> • niska ocena stanu środowiska naturalnego w mieście (w tym szczególnie problemy związane z zanieczyszczeniem powietrza oraz dostępem do i jakością terenów zielonych), • niski poziom subiektywnego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, • średnio oceniana komunikacja publiczna i infrastruktura rowerowa, bardzo złe warunki do indywidualnego transportu samochodowego (CEM 2013), • Niespójność społeczna, związana z tworzeniem się nowego typu społeczeństwa podmiejskiego /metropolitalnego, będącego konsekwencją procesów suburbanizacji, • Pogłębianie się ujemnego przyrostu naturalnego w dłuższej perspektywie (wg prognoz GUS), • Obciążenie ekonomiczne (wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym), • Brak dostatecznych ułatwień dla osób niepełnosprawnych i starszych (ważne w perspektywie starzejącego się społeczeństwa) dotyczące rozwiązań przestrzennych (planowanie i likwidacja barier, architektonicznych) oraz infrastruktury społecznej (12 ośrodków MOPS w skali miasta)

• Nierówności w obrębie KOM w dostępie do usług publicznych (badania : Krakowski Obszar Metropolitalny w latach 2004-2011 wyd. Urząd Statystyczny w Krakowie 2013), w tym zwłaszcza dostęp do edukacji,• zróżnicowany dostęp do infrastruktury komunalnej, różnice w udziałach ludności z niej korzystającej (ponad 90% w Krakowie, Igołomia- Wawrzeńczyce- 1,9%)• Nierównomierny dostęp do przedszkoli w poszczególnych obszarach (Oświata Krakowska w roku szkolnym 2013/2014)
• Brak nowych lokali socjalnych oddanych w latach 2009-2012 (brak danych w GUS)

4. Projekty kluczowe

4.1. Wzrost ilościowy i jakościowy przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa.

Programy i projekty kluczowe	
Nazwa/Tytuł	Wzrost ilościowy i jakościowy przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa.
Przyporządkowanie do celu strategicznego/operacyjnego	<p>Cel strategiczny: Kraków – zrównoważony ekologicznie, społecznie i gospodarczo</p> <p>Cel operacyjny: Podniesienie jakości przestrzeni publicznych w Krakowie do 2020 r.</p>
Krótki opis sposobu realizacji	<p>Projekt opiera się na 3 zasadniczych i komplementarnych działaniach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania prawno-organizacyjne – realizowane przez władze samorządowe <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Ochrona istniejących przestrzeni publicznych i podnoszenie ich jakości poprzez regulacje prawne (Miejscowe Plany Zagospodarowania) i mechanizmy partnerstwa-publiczno-prywatnego; 1.2. Powiększenie zasobu nieruchomości z przeznaczeniem na cele publiczne. Opracowanie długofalowego planu pozyskiwania nowych nieruchomości, w oparciu o mechanizmy: przekształcanie, wymianę, darowizny wymiana gruntów, przejmowanie gruntów od dłużników itp. Przyjęcie zasady stosowania rezerwy i aportów terenowych; 2. Podnoszenie jakości dostępnych przestrzeni publicznych w Krakowie: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Ułatwienia komunikacyjne – zapewnienie lepszej dostępności przestrzeni publicznych mieszkańcom w ramach polityki <i>walkable city</i>; w tym parkingi dla pojazdów, ścieżki rowerowe, komunikacja publiczna (brak ograniczeń w dni świąteczne), oraz zapewnienie dostępu os. o specjalnych potrzebach; 2.2. Dopasowanie przestrzeni publicznych (na poziome planowania i wyposażenia) do zmieniających się potrzeb mieszkańców i obowiązujących standardów (w tym bezpieczeństwa, estetyki); 2.3. Współpraca z krakowskimi uczelniami wyższymi (Politechnika i ASP, UEK, AGH, i in.) w celu zapewnienia wysokiej jakości przestrzeni publicznych i nowoczesnych rozwiązań w zakresie jej projektowania, 3. Zwiększenie udziału mieszkańców na wszystkich etapach planowania i realizacji przestrzeni publicznych w mieście; <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Szersze informowanie o planowanych inwestycjach w tym zakresie, 3.2. Konsultacje społeczne dot. lokalizacji i sposobów zorganizowania przestrzeni publicznych (w tym zielonych), odpowiadających potrzebom mieszkańców; 3.3. Aktywny udział w bezpośrednich działaniach (etap planowania i realizacji), przy zastosowaniu formuły warsztatów, dyskusji <i>open space</i>, mechanizmu budżetu partycypacyjnego. 3.4. Włączenie mieszkańców w procesy monitoringu i ewaluacji (rodzaj „<i>post occupancy evaluation</i>”) i proponowanie zmian. 4. Działanie uzupełniające – marketing i współpraca z mediami w celu upowszechnienia projektu oraz pozyskania partnerów prywatnych;

Potrzebne zasoby	<p>Dokument strategiczny dot. kształtowanie przestrzeni publicznej w Krakowie</p> <p>Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,</p> <p>Partnerzy prywatni i pozarządowi,</p> <p>Zaangażowanie instytucji samorządowych (szkoły, domy kultury, itp.) obywatelskich (w formie zinstytucjonalizowanej – ngo oraz ruchy obywatelskie),</p> <p>Metodyka konsultacji i ewaluacji (ew. budżetu partycypacyjnego), scenariusze i narzędzia do warsztatów, miejsca spotkań, platforma internetowa ds. Konsultacji,</p> <p>Baza wstępnych projektów i studiów wykonalności (do dyskusji)</p>
Partnerzy	j.w.
Okres realizacji	Do 2020 r.
Podział na etapy	<p>Etap przygotowawczy – prace koncepcyjne, 1-2 lata</p> <p>Etap wdrożeniowy - Realizacja w cyklach jednorocznych, ewaluacja w systemie <i>on going</i></p> <p>Etap podsumowania i oceny - 2020 r.</p>
Inne Informacje...	-

4.2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i mieszkank Krakowa

Programy i projekty kluczowe	
Nazwa/Tytuł	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i mieszkank Krakowa
Przyporządkowanie do celu strategicznego/operacyjnego	<p>Cel strategiczny: Kraków – zrównoważony ekologicznie, społecznie i gospodarczo</p> <p>Cel operacyjny: Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i mieszkank Krakowa w perspektywie 6 lat.</p>
Krótki opis sposobu realizacji	<p>Projekt opiera się na 3 zasadniczych i komplementarnych działaniach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania wizerunkowe; zmiana wizerunku miasta Krakowa w Polsce z miasta niebezpiecznego na atrakcyjne i bezpieczne w ciągu 2 lat. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. medialna promocja wizerunku Krakowa jako miasta bezpiecznego, tolerancyjnego, a nie pola walki grup pseudokibiców, 1.2. wprowadzenie skutecznych patroli pieszych (zwiększenie liczby patroli o pieszym charakterze, bezp. reagowanie) również jako narzędzia poprawy wizerunku 2. Budowa i modernizacja zintegrowanego centrum bezpieczeństwa w Krakowie w ciągu 6 lat, <ol style="list-style-type: none"> 2.1. rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego 2.2. szkolenia kadr z zespołach łączących różne służby 2.3. integracja służb bezp. na poziomie miasta. 3. Rozwój <u>zintegrowanego</u> programu profilaktycznego na poziomie miasta w okresie 3. lat. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Edukacja dla grup o spec. Potrzebach: dzieci, młodzież, nauczyciele rodzice i opiekunowie 3.2. zaangażowanie instytucji, służb i ngo'sów w tematykę bezpieczeństwa, budowa koalicji, 3.3. właściwa koordynacja działań między służbami w zakresie profilaktyki (łączone budżety, uzgodnione działania) 3.4. aktualizacja programu „Bezpieczny Kraków”, 3.5. stworzenie miejskiej mapy zagrożeń, konsultowanej przez przedstawicieli służb i mieszkańców, obejmującej także drobne wykroczenia, akty wandalizmu czy pseudo-graffitti, 3.6. szkolenia dla mieszkańców (zachowania w niebezpiecznych sytuacjach, prawa i obowiązki prowadzącego)
Potrzebne zasoby	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa odpowiedniej strategii marketingowej w oparciu o tematykę bezpieczeństwa, 2. Środki na rozbudowę monitoringu wizyjnego, 3. Środki na zwiększenie liczby patroli, 4. Ekspertyzy i postulaty do aktualizacji programu „Bezpieczny Kraków”, 5. Platforma do budowy i aktualizowania mapy zagrożeń, 6. Pozyskanie partnerów wśród służb, ngosów, szkół i mieszkańców
Partnerzy	j.w.
Okres realizacji	do 2020 r.

Podział na etapy	Projekt rozwijany równoległe w obszarze każdego z prezentowanych działań (1, 2, 3)
Inne Informacje...	-

4.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu i reintegracja starzejących się mieszkańców i mieszkanki Krakowa

Programy i projekty kluczowe	
Nazwa/Tytuł	Przeciwdziałanie wykluczeniu i reintegracja starzejących się mieszkańców i mieszkanki Krakowa
Przyporządkowanie do celu strategicznego/operacyjnego	
Krótki opis sposobu realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działanie 1. Aktywizacja społeczna poprzez wdrażaniu programów edukacyjnych i integracyjno-aktywizujących oraz na wspieraniu działań samopomocowych <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Wdrażanie programów edukacyjnych w zakresie ICT dla osób starszych, 1.2. Wspieranie działań samopomocowych, w formule regrantingu; 1.3. Programy aktywizacji lokalnej w sferach: kultury, wypoczynku, rekreacji; 2. Wzrost poziomu akceptacji osób starszych na terenie Krakowa i przeciwdziałanie <i>ageismowi</i> w mieście <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Wdrażanie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, 2.2. Wdrażanie programów integracji międzypokoleniowej, 2.3. Wolontariat kompetencyjny realizowany przez osoby starsze w różnych dziedzinach i podmiotach; 3. Budowa wspierającego otoczenia (instytucjonalnego i rodzinnego) osób starszych, wspomagającego je we włączaniu się w życie społeczne. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Wspieranie rodzin, 3.2. Wspieranie działań ngo's, 3.3. Likwidacja barier architektonicznych i dostosowanie przestrzeni dzielnic i miasta do potrzeb os. starszych, 3.4. organizacja wolontariatu (realizowanego na rzecz osób starszych);
Potrzebne zasoby	Procedury regrantingowe, Porozumienia wolontariackie w instytucjach miejskich,
Partnerzy	Działania w oparciu o istniejące instytucje i organizacje pozarządowe, rozszerzenie ich formuły Uczelnie krakowskie – poszukiwanie inkluzywnych rozwiązań w zakresie społecznym i technologii asystujących, Media lokalne – budowa wizerunku osób starszych w społeczności lokalnej,
Okres realizacji	Do 2020 r.
Podział na etapy	Projekt rozwijany równolegle w obszarze każdego z prezentowanych działań (1, 2, 3)
Inne Informacje...	-